

УДК 7.07(7/338.2):(477)"20"

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2026.2.48>**Ситник Ірина Володимирівна,**

доктор філософії з мистецтвознавства,

доцент кафедри образотворчого мистецтва

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,

член Національної спілки художників України

ORCID ID: 0000-0003-4501-9541

stivi.master.777@gmail.com

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ В АРТБІЗНЕСІ
ЯК ЧАСТИНА СУЧАСНИХ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ**

У статті досліджено міждисциплінарність як одну з ключових методологічних стратегій переосмислення сучасної мистецької діяльності. Актуальність теми зумовлена ускладненням художніх процесів, активною взаємодією мистецтва з соціокультурним середовищем, технологічними інноваціями та економічними моделями функціонування культури. Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування міждисциплінарності, як стратегії у сучасній мистецькій практиці. На основі аналізу розвідок міжнародних й українських дослідників, присвячених сучасному артринку, обґрунтовано міждисциплінарність як стратегічний чинник трансформації мистецької діяльності. Стаття ґрунтується на власному досвіді автора, на базі якого введено в освітній процес дисципліну «Артбізнес» і запроваджено діючі сучасні артпрактики в мистецькому середовищі. У межах дослідження проаналізовано взаємодію мистецтва з економічними, управлінськими й технологічними процесами, окреслено роль артбізнесу як фактору формування нових моделей організації художньої практики у сучасній мистецькій галузі креативних індустрій. За результатами дослідження визначено основні виміри міждисциплінарності в сучасному мистецтві – соціокультурний, технологічний, економічний і художній, а також окреслено зміну ролей митця, куратора й артменеджера в умовах середовища артринку. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, які дозволили розглянути мистецьку діяльність як багатовимірне соціокультурне й економічне явище. Герменевтичний метод сприяв інтерпретації існуючого традиційного уявлення про мистецьку галузь артринку. Історико-порівняльний метод дозволив співставити традиційні й сучасні моделі художніх практик. Культуротворчий метод дає змогу інтегрувати міждисциплінарний підхід у сучасну мистецьку освіту і практику, як нову методологічну стратегію артбізнесу в умовах артринку. Мистецтвознавчий метод дозволив проаналізувати художні практики у контексті міждисциплінарних процесів. Результати дослідження засвідчують, що міждисциплінарність, як стратегія, сприяє формуванню нового підходу до створення конкурентоспроможного мистецького продукту і переосмисленню механізмів взаємодії мистецтва з аудиторією та культурними інституціями. Зроблено висновок, що міждисциплінарність є не лише аналітичним інструментом мистецтвознавства, а й принципом організації сучасної мистецької діяльності, який визначає актуальні тенденції розвитку артринку. Отримані напрацювання підтверджують доцільність застосування міждисциплінарного підходу як методологічної основи і стратегії розвитку сучасної мистецької діяльності. Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів у мистецтвознавчих дослідженнях, освітньому процесі, кураторській та виставковій практиці, а також у сфері креативних індустрій.

Ключові слова: образотворче мистецтво, художня культура, мистецька освіта, міждисциплінарність, артбізнес, артменеджмент, креативні індустрії, міждисциплінарна стратегія, креативна економіка.

Sytnyk Iryna. INTERDISCIPLINARINESS IN ARTBUSINESS AS PART OF MODERN CREATIVE INDUSTRIES

The article explores interdisciplinarity as one of the key methodological strategies for rethinking contemporary artistic activity. The relevance of the topic is due to the complexity of artistic processes, the active interaction of art with the socio-cultural environment, technological innovations and economic models of the functioning of culture. The purpose of the study is the theoretical and methodological substantiation of interdisciplinarity as a strategy in contemporary artistic practice. Based on the analysis of research by international and Ukrainian researchers devoted to the contemporary art market, interdisciplinarity is substantiated as a strategic factor in the transformation of artistic activity. The article is based on the author's own experience, on the basis of which the discipline "Art Business" was introduced into the educational process and current contemporary art practices were

introduced in the artistic environment. The study analyzed the interaction of art with economic, managerial and technological processes, outlined the role of art business as a factor in the formation of new models of organizing artistic practice in the modern art industry of creative industries. According to the results of the study, the main dimensions of interdisciplinarity in contemporary art were identified - socio-cultural, technological, economic and artistic, and also outlined the changing roles of the artist, curator and art manager in the art market environment. The methodological basis of the study is a complex of general scientific and special methods that allowed us to consider artistic activity as a multidimensional socio-cultural and economic phenomenon. The hermeneutic method contributed to the interpretation of the existing traditional idea of the art industry of the art market. The historical-comparative method allows us to compare traditional and modern models of artistic practices. The cultural-creative method allowed to integrate an interdisciplinary approach into modern art education and practice as a new methodological strategy of art business in the conditions of the art market. The art historical method allowed to analyze artistic practices in the context of interdisciplinary processes. The results of the study show that interdisciplinarity, as a strategy, contributes to the formation of a new approach to the creation of a competitive artistic product and the rethinking of the mechanisms of interaction of art with the audience and cultural institutions. The conclusion is made that interdisciplinarity is not only an analytical tool of art history, but also a principle of organizing modern artistic activity, which determines the current trends in the development of the art market. The obtained results confirm the feasibility of using an interdisciplinary approach as a methodological basis and strategy for the development of modern artistic activity. The practical significance of the work lies in the possibility of using its results in art historical research, the educational process, curatorial and exhibition practice, as well as in the field of creative industries.

Key words: fine arts, artistic culture, art education, interdisciplinarity, art business, art management, creative industries, interdisciplinary strategy, creative economy.

Вступ. Вектор розвитку сучасної мистецької діяльності потребує інтеграції новітніх артконцепцій, стратегій і підходів, покликаних відповідати суспільним запитам у сфері мистецтва. Артдіяльність у сучасному просторі характеризується динамічними трансформаціями, зумовленими глобальними соціокультурними зрушеннями, розвитком цифрових технологій, змінами моделей художньої комунікації й розширенням функціонального поля мистецтва.

В сучасних умовах традиційні мистецтвознавчі підходи дедалі частіше виявляються недостатніми для комплексного аналізу і створення новітніх художніх практик, що актуалізує звернення до міждисциплінарних стратегій. Окрім зміни парадигми мислення артдіяча, виникає потреба й до трансформації сучасної мистецької освіти, яка слугує основою для подальшої артдіяльності митця у просторі презентації творчого продукту на артринку.

На початку XXI століття мистецтво дедалі частіше виходить за межі автономної індивідуальної художньої діяльності, воно інтегроване у культурні, медіа, комунікативні, технологічні й економічні процеси. За таких умов актуалізується необхідність застосування міждисциплінарної стратегії артдіяльності

художника, яка дозволяє комплексно осмислювати багатовимірну природу сучасного мистецького поля у контексті існуючих артбізнес практик на ринку.

Одним із важливих факторів, що впливає на формування міждисциплінарних стратегій у мистецтві, є артбізнес, який об'єднує творчі, управлінські, економічні й комунікаційні аспекти художнього процесу. Артбізнес не лише забезпечує функціонування мистецтва в інституційному полі, а й формує нові моделі взаємодії між художником, куратором, артменеджером, інституціями й аудиторією. У цьому зв'язку міждисциплінарний підхід постає як частина методологічної основи здійснення сучасної мистецької діяльності в умовах артбізнес-середовища.

Артринок початку XXI століття формується у полі взаємодії культурних, соціальних й інтелектуальних контекстів, що потребує відповідного методологічного інструментарію для його розуміння. У мистецтвознавчому дискурсі міждисциплінарність постає як важливий чинник переосмислення сучасної мистецької діяльності, що поєднує естетичні, соціальні, технологічні й економічні виміри.

Матеріали та методи. Поняття міждисциплінарності сформувався у науковому дискурсі як відповідь на ускладнення

об'єкта дослідження та необхідність подолання вузькогалузевих обмежень у процесі пізнання. У гуманітарних науках міждисциплінарний підхід пов'язаний із прагненням до комплексного осмислення явищ культури, що не можуть бути проаналізовані виключно у межах однієї дисципліни.

Саме мистецтво, як багатовимірний феномен, історично перебуває на перетині естетики, філософії, соціології, психології, культурології та інших галузей знання. А в умовах сучасних креативних індустрій мистецтво розглядається не тільки як феномен, але й як новий вид виробництва культурного продукту, що приносить прибуток й має на меті комерційну вигоду.

Проблема міждисциплінарності як наукової парадигми була окреслена ще у середині ХХ століття (1959) у праці «The Two Cultures» Чарльза Сноу, де наголошувалося на розриві між гуманітарною та науковою культурами й необхідності їхнього зближення. Чарльз Сноу стверджував, що в сучасному (на період дослідження автора) суспільстві існують дві окремі інтелектуальні культури: гуманітарна культура (література, мистецтво, класична освіта) й наукова культура (природничі науки, математика, технічні дисципліни), і між цими двома групами існує глибоке нерозуміння та майже повна відсутність діалогу. За дослідженням автора, через це суспільство втрачає здатність комплексно вирішувати глобальні проблеми [15, с. 2–10].

У подальшому міждисциплінарність набула статусу самостійного методологічного напрямку, що активно розвивається у сучасних гуманітарних дослідженнях. Британський дослідник Джо Моран, у своїй праці «Interdisciplinarity» (2002), визначає: міждисциплінарний підхід передбачає не механічне поєднання різних галузей знання, а формування нового аналітичного простору, в якому народжуються альтернативні інтерпретаційні моделі художніх явищ. Автор підкреслює, що в умовах глобалізації, розвитку технологій та креативної економіки жодна дисципліна не може існувати ізольовано [13]. На сьогодні його ідеї активно застосовуються у культурних студіях, у дослідженнях

мистецтва, у сфері креативних індустрій, в освітніх реформах.

У сучасній науковій теорії міждисциплінарність розглядається не як просте поєднання різних галузей знання, а як специфічна форма дослідницької логіки, що передбачає взаємопроникнення методів, понять і аналітичних моделей. У колективній праці науковців Оксфордського університету під редакцією Роберта Фродемана «The Oxford Handbook of Interdisciplinarity» (2010) міждисциплінарність визначається як процес створення нового когнітивного простору, у межах якого відбувається переосмислення традиційних наукових парадигм. Таке розуміння є особливо продуктивним для мистецтвознавства, де художній твір постає не лише як естетичний об'єкт, а й як соціальне, культурне й комунікативне явище [10].

Українські дослідники початку ХХІ століття, зокрема Тетяна Міронова, наголошують, що сучасний світовий артринок активно функціонує як повноцінна глобальна артіндустрія, де мистецтво природно реагує на різноманітні соціальні й економічні виклики часу [2, с. 116, 120].

За дослідженнями Надії Павліченко сучасний український артринок розглядається як динамічна система, що формується на перетині художньої творчості, інституційних структур й ринкових механізмів. Дослідниця наголошує на зростанні ролі галерей, артінституцій і посередників у процесі репрезентації мистецтва, що зумовлює зміну традиційної моделі взаємодії між художником і аудиторією [3, с. 57–61]. У такому контексті мистецька діяльність перестає бути виключно індивідуальним творчим актом і набуває ознак професійно організованого процесу, пов'язаного з менеджментом, комунікацією та ринковою адаптацією. Аналіз артринку у працях дослідниці підводить до розуміння мистецтва як соціально й економічно зумовленого явища, що потребує міждисциплінарного осмислення [3, с. 57].

Саме в умовах такої багатовимірної взаємодії мистецтва з глобальними ринковими та суспільними процесами міждисциплінарність постає необхідним інструментом, що

дозволяє розглядати мистецьку діяльність не лише як художній феномен, а і як форму культурного виробництва на артринку. Культурне виробництво, в свою чергу, створює мистецьких продукт, який монетизується на артринку і є економічною складовою галузі креативних індустрій країни в цілому.

Усі ці процеси в сучасних умовах реалізуються через критичний аналіз й концептуальне переосмислення реальних процесів на артринку, які відбуваються у межах мистецької діяльності й супровідних теоретичних, кураторських і дослідницьких артпрактиках.

Попри наявність наукових досліджень, присвячених окресленій темі в гуманітарних науках і сучасному мистецтві, проблема здійснення сучасних мистецьких артпрактик потребує нового сприйняття і осмислення крізь призму міждисциплінарності. Їх доцільно розглядати під кутом артбізнес-процесів, сучасних мистецьких підходів, нових умов існування й здійснення діяльності у сучасному артпросторі, які вимагають нових компетентностей і знань митця, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування міждисциплінарності, як стратегії у сучасній мистецькій практиці.

Результати. Міждисциплінарний підхід у сучасній мистецькій галузі формується як відповідь на багатозадачність артпроцесів і розширення функціонального поля мистецтва. У традиційному мистецтвознавстві мистецтво розглядалося переважно в естетичному та історико-стильовому вимірах. Натомість сучасна художня діяльність потребує залучення інструментарію суміжних дисциплін: соціології, культурології, менеджменту, маркетингу і економіки культури.

Артринок виступає одним із ключових середовищ, у межах якого відбувається інтеграція міждисциплінарного підходу. Він формує інституційні умови існування мистецтва, визначає механізми його виробництва, репрезентації й циркуляції творчого продукту. У цьому контексті художник дедалі частіше постає не лише як автор твору, а як учасник складної міждисциплінарної системи, що включає кураторські концепції,

артменеджмент, маркетингові стратегії, медіа-комунікації з аудиторією. Перед митцем виникають питання захисту авторського права, юридичних аспектів здійснення діяльності з економічними кейсами й фінансовими розрахунками бюджетів артпроектів.

Залучення артбізнес-практик сприяє трансформації художніх процесів та зміні моделей сприйняття мистецтва й функціонування мистецької діяльності загалом. Візуальні, концептуальні та медіальні елементи мистецьких проєктів поєднуються з управлінськими й економічними чинниками, що формує нові типи художніх ініціатив. Таким чином, міждисциплінарний підхід у мистецькій діяльності постає і як принцип організації сучасних артбізнес-процесів.

Артпрактик Тетяна Міронова (директорка Київської міської галереї мистецтв «Лавра», відома галеристка, кураторка сучасного мистецтва) ключову увагу у власних наукових дослідженнях приділяє до інституційного й комунікаційного вимірів функціонування сучасного українського артринку. Автор підкреслює, що розвиток мистецької діяльності відбувається в умовах активної взаємодії художників із виставковими просторами, кураторськими практиками, медіасередовищем і культурною політикою [2, с. 117–120].

Така взаємодія формує нові механізми символічної легітимації мистецтва, де художня цінність твору визначається не лише естетичними характеристиками, а й контекстом його презентації та інтерпретації. У цьому сенсі мистецька діяльність постає як форма соціальної комунікації, що поєднує художній жест із публічним дискурсом, що також підтверджує необхідність міждисциплінарного підходу до її аналізу [2, с. 120].

Дослідження Крістіана Пола зосереджені на сучасних артпрактиках в умовах цифрових технологій. Умови цифровізації й діджиталізації суттєво трансформують художню мову сучасного мистецтва, актуалізуючи міждисциплінарний підхід як провідний принцип мистецької діяльності. Інтеграція мистецтва з цифровими технологіями, медіатеорією й інформаційними науками зумовлює зміну традиційних засобів художнього

висловлювання, розширюючи спектр візуальних, аудіальних й інтерактивних форм [14].

У результаті засоби художнього вираження набувають мультимедійного та мережевого характеру, де твір мистецтва дедалі частіше постає не як завершений об'єкт, а як динамічна система взаємодії між автором, технологічним середовищем і глядачем [14].

Застосування міждисциплінарного підходу безпосередньо впливає на трансформацію художньої мови та способів сприйняття мистецтва. Поєднання візуальних, текстових, звукових і цифрових елементів змінює традиційні уявлення про структуру художнього твору та розширює можливості його інтерпретації.

Кристіан Пол у своїй праці «Digital Art» (Лондон, 2003) висвітлює, як цифрові технології радикально трансформували художні практики, засоби вираження, способи взаємодії з аудиторією та процеси створення творів мистецтва [14]. І всі ці нові технології, у свою чергу, формують новий для мистецького середовища артпродукт, який пропонується на артринку з метою комерціалізації і змінює парадигму сприйняття мистецтва загалом.

У практичному вимірі це дозволяє учасникам артгалузі усвідомлено інтегрувати технічні інструменти у творчий процес, розширюючи можливості художньої мови й створюючи мистецькі об'єкти, що відповідають вимогам сучасного артринку. Це важливо для артпроектів, що виходять за межі суто естетичного сприйняття й взаємодіють із широким суспільним дискурсом – відповідно підвищується їхня привабливість як для інституцій, грантових програм і культурних ініціатив, так і для досягнення комерційної мети – монетизації через артбізнес.

Сучасні артпроекти дедалі частіше виходять за межі одного виду мистецтва, інтегруючи живопис, графіку, інсталяцію, перформанс, відеоарт, цифрові та медіальні практики. Така тенденція зумовлює зміну традиційної ролі художника, який постає не лише як автор окремого твору, а як ініціатор складного міждисциплінарного процесу. У цьому аспекті показовою є концепція «світів мистецтва», запропонована Говардом

С. Беккером у дослідженні «Art Worlds» (2008), відповідно до якої мистецький проєкт формується у співпраці різних суб'єктів творчого процесу [11].

Сучасні культурні практики переконливо засвідчують необхідність міждисциплінарного підходу в артбізнесі, що відповідає загальним тенденціям трансформації мистецької діяльності в умовах економіки культури.

Зокрема, у практичному дискурсі культурного стратега й артпрактика Каті Тейлор, культура осмислюється не як форма «м'якої сили», а як повноцінний економічний і стратегічний ресурс, інтегрований у бізнес- та державні моделі розвитку [9].

Практичний досвід автора цього дослідження у сфері артбізнесу і мистецьких практик дозволяє стверджувати, що саме артдіяльність у галузі культури та мистецтва, креативних індустрій потребує додаткових знань, навичок і нових компетентностей, які сприяють формуванню, організації та просуванню створеного культурного продукту на артринку.

Але слід зазначити, що лише фахових знань у сфері мистецтва недостатньо. Комерціалізація творчої діяльності та ведення бізнесу вимагають економічних і юридичних компетентностей, високого рівня комунікативних навичок, а також стратегічного мислення для ефективного функціонування і позиціонування в артсередовищі [5, с. 116–117; 6, с. 150–158].

Так, І. Ситник розроблено й впроваджено робочу програму навчальної дисципліни «Артбізнес» для викладання на кафедрі образотворчого мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. У програмі освітнього компоненту інтегровано практичний професійний досвід на теоретичному рівні з метою формування у майбутніх митців розуміння механізмів функціонування артринку й усвідомлення можливостей реалізації власної індивідуальної мистецької діяльності. Дисципліна «Артбізнес» в освітній сфері пропонує різні моделі й форми мистецьких практик у контексті сучасного культурного простору [8].

Працюючи викладачем цієї дисципліни, опираючись на власний досвід, автор дійшла висновку, що для студентської молоді питання артринку, артбізнесу й аспектів, пов'язаних з економікою й управлінням у сфері мистецтва, є актуальними та затребуваними, з огляду на сучасні процеси розвитку мистецького середовища. Саме це стало поштовхом до підготовки запропонованого матеріалу.

За результатами профільних досліджень, присвячених функціонуванню сучасного українського артринку, можна стверджувати, що в актуальних умовах сьогодення формується нова модель мистецької діяльності, у межах якої художня практика інтегрується з інституційними, комунікаційними та економічними процесами. Така трансформація актуалізує міждисциплінарний підхід як необхідну методологічну основу для функціонування митця на артринку.

В цілому слід зазначити, що міждисциплінарність у сучасній мистецькій діяльності обумовлена чотирма взаємопов'язаними вимірами (компонентами):

1) соціокультурний вимір, який інтегрує мистецтво у ширший суспільний контекст і водночас формує нові моделі міжінституційної взаємодії;

2) технологічний вимір, сформований під впливом цифрових технологій, який трансформують й оновлює способи репрезентації й рецепції мистецтва;

3) економіко-управлінський вимір, який забезпечує ефективну взаємодію суб'єктів артринку і створює умови для результативного функціонування артбізнесу в означеній царині;

4) художній вимір, як основа створення мистецького культурного продукту.

Тобто, міждисциплінарність у сучасній мистецькій діяльності проявляється на різних рівнях: соціокультурному, технологічному й економічному. В означених умовах міждисциплінарні художні проєкти набувають ознак культурної стратегії, орієнтованої на довготривалий соціокультурний та економічний ефект.

Сучасна мистецька діяльність розглядається як багаторівневий процес, що

реалізується на перетині художнього виробництва, економічних механізмів й управлінських стратегій. У її межах мистецтво виступає джерелом культурної й економічної цінності, де економіко-правові аспекти діяльності забезпечують інструменти для капіталізації й монетизації мистецтва, а управління формує інституційні умови для реалізації мистецьких ініціатив.

Таким чином, міждисциплінарна концепція «мистецтво–економіка–управління» постає не лише теоретичною конструкцією, а й практичною основою існування мистецтва в царині артринку.

У цьому ключі важливим є поєднання творчих і управлінських функцій, що наближує мистецьку діяльність до форми артбізнесу, який є частиною креативних індустрій. Концепція креативної економіки в міжнародному просторі, розроблена дослідником Джоном Хокінсом *The Creative Economy* (Лондон, 2001), дозволяє розглядати міждисциплінарні артпроєкти як форму культурного виробництва, у якій художня цінність поєднується з економічною доцільністю та ефективною комунікацією [12].

Креативні індустрії в Україні вже тривалий час функціонують як повноцінний сектор національної економіки, забезпечуючи формування доходної частини бюджету та сприяючи економічному розвитку держави, що закріплено на рівні національного законодавства. Зокрема, відповідно до Закону України «Про культуру» [4] й офіційно затвердженого переліку видів економічної діяльності у сфері креативних індустрій, культура розглядається як складова економічної системи країни.

У цьому контексті культурний продукт доцільно інтерпретувати не лише як результат художньої діяльності, а як економічний ресурс, що бере участь у ринкових процесах, формує фінансові надходження та впливає на фінансову стійкість вітчизняного артринку. Таке бачення актуалізує розгляд культурного продукту як потенційної доходної одиниці в межах розвитку культурної (креативної) економіки України та підтверджує необхідність міждисциплінарного підходу у сучасній мистецькій діяльності.

Практичний вимір концепції креативної економіки, запропонованої Джоном Говкінсом, підтверджує думку про оцінку й розгляд мистецтва як економічного ресурсу, що функціонує в системі ринкових та управлінських відносин. Такий підхід дозволяє інтерпретувати сучасну мистецьку діяльність не лише як художній процес, а як складову креативних індустрій, де ідеї трансформуються в культурний продукт через механізми менеджменту, інституційної підтримки та економічної взаємодії. Це підтверджує доцільність міждисциплінарної стратегії як інтегрованої системи взаємодії мистецтва, економіки й управління на артринку. Джон Хокінс доводить, що творчість стає головним ресурсом економічної вартості, а інтелектуальна власність – ключовим механізмом монетизації креативного продукту [12].

Поряд із трансформацією артбізнес-стратегій в умовах сучасного артринку доцільно повернутися до думки про застосування нових цифрових практик, як технологічного вектору розвитку, які істотно впливають як на сприйняття мистецтва, так і на процеси організації й створення культурного продукту.

У межах концепцій артбізнесу це підштовхує до застосування міждисциплінарних стратегій, що доповнюють практичну рамку безповоротно існуючими в мистецькому полі технологічними аспектами, таким чином повна міждисциплінарна стратегія створюється в симбіозі: мистецтво + технологія + економіка + менеджмент. Такий синтез знань формує нову генерацію митців, здатних ефективно функціонувати в артсередовищі.

Висновки. Активний розвиток культурних інфраструктур актуалізує необхідність застосування багатовекторних міждисциплінарних підходів, які дозволяють реалізувати мистецьку діяльність як у межах індивідуальної практики, так і на рівні державної та міжнародної культурної взаємодії.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що міждисциплінарність

є одним із ключових методологічних інструментів осмислення сучасної мистецької діяльності на артринку і однією з головних стратегій розвитку артбізнесу в країні. Її застосування зумовлене ускладненням художніх процесів, розширенням функціонального поля мистецтва та активною взаємодією з соціокультурними, технологічними й економічними чинниками сучасності.

Доведено, що міждисциплінарність у мистецькій діяльності проявляється на кількох взаємопов'язаних рівнях: теоретичному, практичному та інституційному. На теоретичному рівні вона забезпечує формування нових аналітичних моделей мистецтвознавчого дослідження; на практичному – слугує основою для створення конкурентоспроможного мистецького продукту; на інституційному – зумовлює зміну ролей учасників артринку.

Виявлено, що міждисциплінарний підхід дозволяє розглядати мистецьку діяльність як відкриту, багатовимірну систему, у якій поєднуються естетичні, соціальні, комунікативні та економічні аспекти. Такий підхід не лише розширює можливості інтерпретації сучасних художніх практик, а й сприяє формуванню цілісного бачення мистецтва в умовах глобальних культурних трансформацій.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їх використання: у мистецтвознавчих, культурологічних дослідженнях; у освітньому процесі закладів вищої освіти під час викладання дисциплін з мистецтвознавства, артменеджменту, артбізнесу; у кураторській та виставковій діяльності – при розробці концепцій мистецьких проєктів; у практиці культурних індустрій – для формування ефективних моделей управління мистецькою діяльністю і створення якісного конкурентного мистецького продукту на артринку.

Матеріали дослідження можуть бути використані як теоретичне підґрунтя для подальших наукових розвідок у сфері міждисциплінарних мистецьких практик.

Література:

1. Креативні індустрії: їх роль та місце у сучасному українському суспільстві. Міністерство культури України. URL : <https://mcs.gov.ua/news/kreatyvni-industriyi-yih-rol-ta-misce-u-suchasnomu-ukrayinskomu-suspilstvi/> (дата звернення 03.03.2026)
2. Міронова Т. В. Функціонери сучасного українського артринку: діяльність приватного артсегмента. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2022. Вип. 43. С. 116–121. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi43.594>
3. Павліченко Н. В. Сучасний український арт-ринок: проблеми і рішення. *Магістеріум. Серія: Культурологія*. Київ, 2015. Вип. 59. С. 57–61. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua> (дата звернення: 01.03.2026).
4. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 в редакції від 30.08.2025 №2778–VI / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 05.03.2026)
5. Роготченко О. Ірина Ситник руйнівниця стереотипів. *Образотворче мистецтво. Національна Спілка художників України*. Київ, 2025. Вип. №4 (126). С. 116–117.
6. Роготченко О., Роготченко С. Інтелектуальне мистецтво Ірини Ситник як прояв художньої самотерапії. *Інститут проблем сучасного мистецтва. Мистецтвознавство України*. Київ: ІПСМ НАМ України, 2025. Вип. XXV. С. 149–162. DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8155.25.2025.346112>
7. Ситник І. Дисципліна артбізнес у сучасній едукативній сфері. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський науковий праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 89. Т. 2. С. 186–193. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-27>
8. Ситник І. В. Артбізнес. Каталог дисциплін. *Київський столичний університет імені Бориса Грінченка* : веб-сайт. URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/local/gdo/catalog/course.php?id=4213> (дата звернення: 04.03.2026).
9. Тейлор К. Не м'яка сила, а тверда валюта. Чому державі та бізнесу варто переосмислити роль культури як інструменту впливу? *Журнал Forbes Ukraine* : веб-сайт. 2025. URL: <https://surl.luvlxic> (дата звернення 15.03.2026)
10. Frodeman, R., Klein, J. T., Mitcham, C. (Eds.). *The Oxford Handbook of Interdisciplinarity*. Oxford: Oxford University Press. 2010. 620 p.
11. Howard S. Becker. *Art Worlds*. Berkeley: University of California Press, 2008. 440 p. URL : <https://www.ucpress.edu/books/art-worlds-25th-anniversary-edition/epub-pdf> (дата звернення 01.03.2026)
12. Howkins, J. *The Creative Economy*. London: Penguin, 2001. 288 p.
13. Moran, J. *Interdisciplinarity*. London and New York : Routledge. 2002. 224 p.
14. Paul, C. *Digital Art. World of Art*. London: Thames & Hudson, 2003. 360 p.
15. Snow, C. *The two cultures and the scientific revolution*. New York : Cambridge University Press. 1959. 58 p.

References:

1. Kreatyvni industrii: yikh rol ta mistse u suchasnomu ukrainskomu suspilstvi (2026). Ministerstvo kultury Ukrainy [Creative industries: their role and place in the current Ukrainian marriage. Ministry of Culture of Ukraine]. URL : <https://mcs.gov.ua/news/kreatyvni-industriyi-yih-rol-ta-misce-u-suchasnomu-ukrayinskomu-suspilstvi/> (date of access: 03.03.2026) [in Ukrainian].
2. Mironova, T. V. (2022) Funktsionery suchasnoho ukrainskoho artrynku: diialnist pryvatnoho artsehmenta [Functionaries of the daily Ukrainian art market: the activities of the private art segment]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*. 2022. Vyp. 43. S. 116–121 [Ukrainian culture: past, present, ways of development. 2022. Vol. 43. Pp. 116–121]. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi43.594> [in Ukrainian].
3. Pavlichenko, N. V. (2015). Suchasnyi ukrainskyi art-rynok: problemy i rishennia [The modern Ukrainian art market: problems and solutions]. *Magisterium. Seria: Kulturolohiia*. Vyp. 59. Kyiv. 57–61 [Magisterium. Series: Culturology. Kyiv, 2015. Vol. 59. Pp. 57–61.]. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua> (date of access: 01.03.2026) [in Ukrainian].
4. Pro kulturu : Zakon Ukrainy vid 14.12.2010 v redaktsii vid 30.08.2025 №2778–VI / Verkhovna Rada Ukrainy (2025) [On Culture: Law of Ukraine dated 14.12.2010 as amended on 30.08.2025 No. 2778–VI / Verkhovna Rada of Ukraine] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (date of access: 05.03.2026) [in Ukrainian].
5. Rohotchenko, O. (2025). Iryna Sytnyk ruinvnytsia stereotypiv [Iryna Sytnyk, destroyer of stereotypes. Fine Arts. National Union of Artists of Ukraine. Kyiv. No. 4 (126). Pp. 116–117] [in Ukrainian].
6. Rohotchenko, O., Rohotchenko, S. (2025). Intelektualne mystetstvo Iryny Sytnyk yak proiav khudozhnoi samoterapii. *Institut problem suchasnoho mystetstva. Mystetstvoznnavstvo Ukrainy* [Intellectual art of Iryna Sytnyk as a manifestation of artistic self-therapy. *Institute of Problems of Contemporary Art. Art History of Ukraine*]

Kyiv: IPSM NAM Ukrainy. Vyp. XXV. С. 149–162 [Kyiv: IPCA AH of Ukraine. Vol. XXV. Pp. 149–162] [in Ukrainian].

7. Sytnyk, I. (2025). Dystsyplina artbiznes u suchasni edukatsiinii sferi [The discipline of art business in the modern educational sphere] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Drohobych : Vydavnychi dim «Helvetyka». Vyp. 89. T. 2. S. 186–193 [Drohobych: Helvetica Publishing House. No. 89. Vol. 2. Pp. 186–193]. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-27> [in Ukrainian].

8. Sytnyk, I. V. (2025). Artbiznes. Kataloh dystsyplin [*Art Business. Catalog of Disciplines*]. Kyivskyi stolychnyi universytet imeni Borysa Hrinchenka. URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/local/gdo/catalog/course.php?id=4213> (date of access: 04.03.2026) [in Ukrainian].

9. Teilor, K. (2025). Ne m'iaka syla, a tverda valiuta. Chomu derzhavi ta biznesu varto pereosmyslyty rol kultury yak instrumentu vplyvu? *Zhurnal Forbes Ukraine* : veb-sait. [Not soft power, but hard currency. Why the state and business should rethink the role of culture as a tool of influence? Forbes Ukraine magazine: website]. URL: <https://surl.lu/uvlxic> (date of access: 04.03.2026) [in Ukrainian].

10. Frodeman, R., Klein, J. T., Mitcham, C. (Eds.). (2010). *The Oxford Handbook of Interdisciplinarity*. Oxford: Oxford University Press. 620 p. [in English].

11. Howard, S. Becker (2008). *Art Worlds*. Berkeley: University of California Press. 440 p. URL : <https://www.ucpress.edu/books/art-worlds-25th-anniversary-edition/epub-pdf> (date of access: 01.03.2026) [in English].

12. Howkins, J. (2001). *The Creative Economy*. London: Penguin. 288 p. [in English].

13. Moran, J. (2002). *Interdisciplinarity*. London and New York : Routledge. 224 p. [in English].

14. Paul, C. (2003). *Digital Art*. World of Art. London: Thames & Hudson. 360 p. [in English].

15. Snow, C. (1959). *The two cultures and the scientific revolution*. New York : Cambridge University Press. 58 p. [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 13.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.04.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)